

Novinky v podprogramech VISK pro rok 2022

Mgr. Tomáš Foltýn

Dotační mechanismus VISK:

- schválen usnesením vlády ČR ze dne 10. 4. 2000 č. 351 o Koncepti státní informační politiky ve vzdělávání
- základní cíl:
 - inovace veřejných informačních služeb knihoven na bázi informačních technologií (ICT)

Dotační mechanismus VISK:

- dílčí cíle:
 - poskytnutí veřejně přístupných míst s kvalifikovanou obsluhou a vybavených ICT, která garantují rovné podmínky přístupu k informačním zdrojům a sítím pro všechny skupiny občanů
 - podpora celoživotního vzdělávání a uspokojování kulturních potřeb občanů
 - zpřístupnění informací z oblasti veřejné správy ve smyslu zákona 106/99 o svobodném přístupu k informacím
 - zprostředkování informací a dokumentů pro oblast výzkumu a vývoje
 - uchování a zpřístupnění národního kulturního soustředěného v knihovných fondech

Dotační mechanismus VISK – původní členění:

Poř.číslo	Program
VISK1	Koordinační centrum programu VISK
VISK2	Mimoškolní vzdělávání knihovníků
VISK3	Program vytváření informačních center veřejných knihoven - ICEKNI
VISK4	Digitální knihovna a archiv pro informační služby knihoven
VISK5	Národní program retrospektivní konverze katalogů knihoven v ČR - RETROKON
VISK6	Národní program digitálního zpřístupnění vzácných dokumentů - Memoriae Mundi Series Bohemica
VISK7	Národní program mikrofilmování a digitálního zpřístupnění dokumentů ohrožených degradací kyselého papíru - Kramerius
VISK8A	Informační zdroje
VISK8B	Jednotná informační brána
VISK9	CASLIN - Rozvoj Souborného katalogu CASLIN a souboru národních autorit

Financování dotačního programu VISK:

- pravidla poskytování dotací z tohoto programu obecně stanovuje nařízení vlády ČR č. 288/2002 Sb. v aktuálním znění
- na dotační mechanismus VISK je v posledních letech vyčleněno zhruba 40-65 000 000,- Kč ročně
- v současné době je VISK rozdělen mezi klasické VISK programy a podporu „VISKových“ aktivity pro SPO MK ČR

Diskuze o úpravách podprogramů VISK:

- jednání o úpravách iniciováno Ústřední knihovnickou radou ČR
- vazba na cíle a úkoly vyplývající z Koncepce rozvoje knihoven 2021 – 2027
- diskutovány různé aspekty podpory, možnosti financování, víceletých projektů, zahrnutí personálních nákladů atd.

Diskuze o úpravách podprogramů VISK:

- zásadní změnou prošly zejména oblasti podporované v podprogramech VISK 6 a VISK 7
- došlo k obnovení podprogramu VISK 4 s kompletně novou tematikou
- byly provedeny dílčí změny v oblastech podporovaných VISK 3
- v popisech jednotlivých projektů je možno poukázat na koncepční a dlouhodobé přínosy jejich realizace

VISK 4:

- došlo k vyčlenění aktivit směřujících k podpoře dlouhodobé ochrany knihovních fondů (historických i novodobých) z dosavadních podprogramů VISK 6 a VISK 7
- odbornou garantkou programu se stala Ing. Petra Vávrová, PhD.
- bude ustanovena nová hodnotící komise

VISK 4:

- konzervátorské zákroky a průzkumy fondů:
 - systematické průzkumy novodobých fondů
 - restaurátorské a konzervační zásahy
 - vyhodnocení mikrobiologických stěrů
 - zjištění četnosti výskytu spór plísní, příp. dezinfekce dokumentu zmlžením
 - mechanická očista knihovních fondů
 - měření mikroklimatických podmínek ve skladištích

VISK 4:

- zhotovování ochranných obalů z nekyselé lepenky:
 - aktivita umožňuje vytvářet ochranné obaly z nekyselé lepenky zejména pro poškozené či fyzicky degradující dokumenty, které již prošly procesem ochranného reformátování a vytvořit podmínky pro jejich dlouhodobé uchování
 - preventivní ochrana knihovních fondů před účinky negativních vnějších vlivů
 - sendvičová lepenka archivních hodnot
 - využití plotteru

VISK 4:

- odkyselování knihovních fondů:
 - speciální chemické procesy, během nichž dochází k neutralizaci či odstranění volných kyselin obsažených ve struktuře papíru
 - respektování pravidel a odborných doporučení NK ČR a platných ISO norem
 - doložení přesného soupisu svazků postižených degradací dřevitého papíru určených pro odkyselení včetně jasného zdůvodnění jejich výběru (např. regionální dokumenty, periodika, stupeň poškození originálu, frekvence výpůjček, unikátnost)
 - využití Registru odkyselování

VISK 4:

- monitoring a úprava klimatických parametrů - prevence škod při živelních pohromách:
 - podpora nákupu drobných zařízení a přístrojů pro sledování a následnou regulaci vhodných podmínek pro dlouhodobé uložení a stabilitu knihovních fondů (teplota a relativní vlhkost vzduchu, dále světlené parametry, např. při výstavách, koncentrace prachových částic nebo organických těkavých látek, aj.)
 - projekt není nutné vázat na digitalizaci dokumentů v rámci VISK 6 a VISK 7 (při rozhodování o dotaci však k této skutečnosti může být přihlédnuto).

VISK 4:

- monitoring a úprava klimatických parametrů - prevence škod při živelních pohromách:
 - měření mikroklimatických podmínek v depozitářích či ve skladištích,
 - nákup měřících a záznamových přístrojů pro měření a evidenci parametrů mikroklimatu a dalších chemických a fyzikálních vlastností knihovních fondů,
 - zařízení a vybavení k zajištění stabilních klimatických podmínek v depozitářích či skladištích jako nákup mobilních jednotek pro úpravu klimatických podmínek (odvlhčovače, zvlhčovače, čističky vzduchu, bezpečnostní vitríny s aktivní či pasivní klimatizací pro bezpečné vystavování písemných památek)

VISK 4:

- monitoring a úprava klimatických parametrů - prevence škod při živelních pohromách:
 - dotaci nelze žádat na stavební úpravy, úpravy centrálních technologií spojené se stavbou apod.
 - v žádosti musí uvedena jednoznačná specifikace prostor (případně hodnoty teploty a relativní vlhkosti vzduchu v depozitáři), pro který je zařízení pořizováno.
 - nedílnou součástí i technická specifikace prostor
 - konzultace a metodickou pomoc bude poskytovat Odbor ochrany knihovných fondů NK ČR

VISK 6:

- vyjmuta část b) „podpůrné práce pro digitalizaci – restaurování, prevence plísní a ochrana dokumentů před nepříznivými vlivy prostředí

VISK 7:

- digitalizace:
 - digitalizace originálních tištěných novodobých dokumentů za účelem jejich ochrany a zpřístupnění širokému spektru uživatelů v rámci sítě českých knihoven
 - primárně pro bohemikální dokumenty
 - nutné dodržovat metodologické postupy a standardy vyhlášené projektem Národní digitální knihovna
 - využití nástroje Registr digitalizace
- instalace digitální knihovny Kramerius

VISK 7:

- reformátování zvukových dokumentů zaznamenaných na gramofonových deskách včetně převodu etiket do digitální podoby:
- podpora instalace a implementace softwarových nástrojů pro zajištění dlouhodobé archivace digitálního obsahu včetně školení odborného personálu, vytváření a modifikace balíčků vhodných pro dlouhodobé ukládání digitálního obsahu

VISK 7:

- podpora procesů dlouhodobé archivace digitálního obsahu
 - transformováno z původních cílů VISK 3
 - aktivity:
 - I. instalace a zprovoznění softwarových nástrojů pro zajištění dlouhodobého uchování digitálních dokumentů, včetně zaškolení pracovníků
 - II. podpora školení odborného personálu zabezpečujícího migrace dat a procesy dlouhodobé archivace
 - III. vytváření a modifikace archivačních balíčků dle stávajících standardů ze starších digitalizačních aktivit

VISK 7:

- I. instalace a zprovoznění softwarových nástrojů pro zajištění dlouhodobého uchování digitálních dokumentů, včetně zaškolení pracovníků
 - logická a bitová ochrana digitálního obsahu a další mandatorní požadavky podle níže uvedených národních standardů
 - z dotace lze hradit pouze podporu instalace a zprovoznění nástrojů pro LTP archivaci dat; nelze hradit licenci a každoroční provozní náklady (na komerční i open source řešení)
 - dotaci nelze žádat na zajištění standardních provozních nákladů či návazné hardwarové infrastruktury

VISK 7:

- II. podpora školení odborného personálu zabezpečujícího migrace dat a procesy dlouhodobé archivace
 - školení musí provádět akreditovaní lektoři či odborníci v oblasti dlouhodobé archivace, kteří své znalosti prokáží minimálně tříletou praxí v oboru
 - možnost zvat i mezinárodní kapacity v oboru
 - cena školení nesmí přesáhnout standardní cenu obdobných školení na komerčním trhu

VISK 7:

III. vytváření a modifikace archivačních balíčků dle stávajících standardů ze starších digitalizačních aktivit

- k dat z formátů digitalizací využívaných pro Krameria 3 (původní DTD xml schema) a digitalizaci historických dokumentů
- nutno dodržovat platnou standardizaci
- kompletní balíčky musí být předány do Národní knihovny ČR
- podpora interních i externích pracovišť
- lze čerpat prostředky i na licence k vylepšení výstupů OCR – zejména pak vytváření ALTOxml souborů u dokumentů, kde je k dispozici pouze původní txt soubor

VISK 3:

- možnost podpořit optimalizace hardwarového prostředí pro ukládání dat zůstane nadále ve VISK 3, ale bez přímé návaznosti na LTP a bude přesunuta pravděpodobně do oblasti automatizované systémů
- činnosti „vytvoření dokumentace pro selfaudity typu DSA“, „nasazení politik bitové ochrany“ nebudou v roce 2022 podporovány ani v rámci VISK 3, ani VISK 7

tomas.foltyn@nkp.cz

<https://cz.linkedin.com/in/foltyn-tomas-a3564226>